

T.C.

ANKARA

12. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/863

KARAR NO : 2019/336

Tarih : 19.07.2019

Sayı : 4737

SDP : 640

DAVACI : Volkan Yolcu Taşımacılığı Sey. Ve Nak. Tic. A.Ş.

VEKİLİ : Av. Özgür ALKAN ALKIŞ (UETS Adresi)

DAVALI : Rekabet Kurumu/ANKARA

VEKİLİ : Hukuk Müşaviri Mehmet ÖZDEN

DAVANIN ÖZETİ : Edirne Şehirlerarası Otobüs Terminali'nin işletme hakkını elinde bulunduran davacı şirket tarafından, anılan terminalde acentelik faaliyetleri yürüten Öz Edirne Birlik Mustafa Altunhan unvanlı şirketle birlikte, Edirne Terminalinde otobüsle yolcu taşımacılığı hizmeti veren diğer otobüs firmalarına yazıhane kiralamayı reddetmek, acentelik sözleşmesi yapmaya zorlamak ve devam edecek acentelik sözleşmelerini de feshetmek suretiyle şehirlerarası yolcu taşımacılığı hizmetleri pazarında rekabeti engelledikleri iddiası üzerine başlatılan soruşturma sonucu rakiplerinin pazardaki faaliyetlerini zorlaştırıcı uygulamaları ile hakim durumu kötüye kullandığının tespit edildiğinden bahisle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası ve Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmeliğin 5/1-b maddesi, 5/2, 5/3-a ve 6/1-a maddesi hükümleri uyarınca 2016 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren %2,25 oranında olmak üzere 733.246,94 TL idari para cezası verilmesi ve Mustafa Altunhan'ın fiilen kullanmakta olduğu yazıhane sayısının ihale şartnamesindeki eşiğe düşürülmesine ve amaçları dışında kullanılan yazıhanelerin amaçları doğrultusunda kullanımlarının sağlanmasına dair 19.07.2017 tarih ve 17-23/384-167 sayılı Rekabet Kurulu kararının; iddia edilen sözleşmenin feshi, sözleşme yapmayı reddetme eyleminin şikayetçi Nilüfer'in ticari kredibilitesinin yetersizliğinden kaynaklı haklı nedene dayandığı, bunun da adli yargıda dava konusu edilmesi sebebiyle bekletici mesele yapılması gerektiği, adil ve eşit savunma hakkı tanınmadan karar verildiği, soruşturmada görevli uzmanların yerinde yaptıkları görüşmelerde kayıt altına aldıklarını söyledikleri hiçbir hususun belgeye dayandırılmadığı, Volkan A.Ş ile Öz Edirne ve Salim Altunhan ile ortakların akrabalık ilişkisi dışında hiçbir ticari ilişki olmadığı, aralarında ekonomik birlik veya eylem birliği bulunmadığı, raporda lehe beyanların değerlendirilmediği, 27.07.2016 tarihinde Volkan A.Ş tarafından ilanı duyurulan otogardaki yazıhanenin kiralanması ihalesine çıkmış olduğu ancak ihaleye katılım olmadığından Edirne 6. Noterliğince düzenlenen tutakla sabit olduğu hususunun raporda değerlendirilmediği, hakim durumun sözleşme yapmayı reddetme yoluyla kötüye kullanıldığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı, Nilüfer firmasının sözleşmesi bulunmakta iken haklı nedenle feshedildiği, borç ödemekte sorunlu olan bir firma ile sözleşme yapmaya zorlanamayacağı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davacı Volkan Yolcu Taşımacılığı A.Ş ile Öz Edirne Birlik olmak üzere her iki teşebbüsün de Mustafa Altunhan adı gerçek kişi tarafından kontrol edilmekte olduğu, ikisinin aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunduğu hususunda tereddüt olmadığı, Edirne otogarından yolcu alan bütün taşıyıcıların biletlerinin davacıya ait acente tarafından satılmasının dayatıldığı, Edirne'den İstanbul ve Ankara illerine sefer düzenleyen sadece bir firmanın olduğu (Öz Edirne Birlik tarafından işletilen Metro Turizm), bütün rakip biletleri aynı acentenin satılmasının dayatılması sebebiyle yolcu taşıyan teşebbüsler arasında rekabetin engellendiği ve tüketicilerin seçme hakkının ortadan kaldırıldığı, davacının ilgili pazarda hakim durumda olduğu ve hakim durumunu kötüye kullanarak pazardaki rekabeti ortadan kaldırdığı, işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 12. İdare Mahkemesi'nce, duruşma için önceden belirlenerek taraflara tebliğ edilen 22.02.2019 günü davacı vekili Av. Özgür Alkan Alkış'ın ve davalı idare vekili Hukuk Müşaviri Mehmet Özden'in geldiği görüldü. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilip dinlendikten sonra duruşmaya son verildi. Dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü:

Dava; Edirne Şehirlerarası Otobüs Terminali'nin işletme hakkını elinde bulunduran davacı şirket tarafından, anılan terminalde acentelik faaliyetleri yürüten Öz Edirne Birlik Mustafa Altunhan unvanlı şirketle birlikte, Edirne Terminalinde otobüsle yolcu taşımacılığı hizmeti veren diğer otobüs firmalarına yazıhane kiralamaı reddetmek, acentelik sözleşmesi yapmaya zorlamak ve devam edecek acentelik sözleşmelerini de feshetmek suretiyle şehirlerarası yolcu taşımacılığı hizmetleri pazarında rekabeti engelledikleri iddiası üzerine başlatılan soruşturma sonucu rakiplerinin pazardaki faaliyetlerini zorlaştırıcı uygulamaları ile hakim durumu kötüye kullandığının tespit edildiğinden bahisle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası ve Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmeliğin 5/1-b maddesi, 5/2, 5/3-a ve 6/1-a maddesi hükümleri uyarınca 2016 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin taktiren %2,25 oranında olmak üzere 733.246,94 TL idari para cezası verilmesi ve Mustafa Altunhan'ın fiilen kullanmakta olduğu yazıhane sayısının ihale şartnamesindeki eşige düşürülmesine ve amaçları dışında kullanılan yazıhanelerin amaçları doğrultusunda kullanımlarının sağlanmasına dair 19.07.2017 tarih ve 17-23/384-167 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "**Amaç**" başlıklı 1. maddesinde, kanunun amacı, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olarak belirlenmiş olup, "**Kapsam**" başlıklı 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemlerin bu Kanun kapsamına gireceği düzenlenmiştir.

Anılan Kanunun "**Hakim Durumun Kötüye Kullanılması**" başlıklı 6. maddesinde, "Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır." kuralına yer verilmiş olup, maddenin devamında, kötüye kullanma halleri, a) Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler, b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması, c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir

T.C.
ANKARA

12. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/863

KARAR NO : 2019/336

fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi, d) Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler, e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması olarak sayılmış, "İdari para cezası" başlıklı 16. maddesinin 3. fıkrasında, 6. maddede yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idari para cezası verileceği düzenlenmiştir.

15.02.2009 tarih ve 27142 sayılı Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem Ve Kararlar İle Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmeliğin "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinde, "(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyeleri ile bunların yönetici ve çalışanlarına, aynı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince verilecek para cezasının tespitine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir." kuralına, "Temel para cezası" başlıklı 5. maddesinde, "(1) Temel para cezası hesaplanırken, Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin, nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin;

(...)

b) Diğer ihlaller için, binde beşi ile yüzde üçü, arasında bir oran esas alınır.

(2) Birinci fıkrada yazılı oranların belirlenmesinde, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlar dikkate alınır.

(3) Birinci fıkraya göre belirlenen para cezası miktarı;

a) Bir yıldan uzun, beş yıldan kısa süren ihlallerde yarısı oranında,.. arttırılır." kuralına, "Ağırlaştırıcı unsurlar" başlıklı 6. maddesinde, "(1) Temel para cezası,

a) İhlalin tekrerrü halinde, her bir tekrar için ...yarısından bir katına kadar arttırılır." kuralına yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Kayapalı Nilüfer Turizm Seyahat Ot. İşl. Tic. Ltd. Şti'nin, Edirne otogarının işletme hakkını münhasıran elinde bulunduran Volkan Yolcu Taşımacılığı Seyahat Nakliyat Ticaret A.Ş (Volkan) ve onunla aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan Öz Edirne Birlik Mustafa Altunhan'ın (Öz Edirne) kendileri ile sözleşme imzalamayı reddederek hakim durumlarını kötüye kullandıkları iddiasıyla 01.03.2016 tarihinde Kurum kayıtlarına giren dilekçeyle şikayette bulunduğu, bu iddialar üzerine hazırlanan 08.04.2016 tarih ve 2016-4-46/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Kurul'un 20.04.2016 tarihli toplantısında görüşülerek anılan iddialara ilişkin ön araştırma yapılmasına karar verildiği, şikayete yönelik inceleme ve değerlendirmeleri içeren 24.06.2016 tarih ve 2016-4-16/ÖA sayılı Öneri Raporu'nun Kurulun 29.06.2016 tarih ve 16-22/394-M sayılı toplantısında görüşülmesi üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca Volkan ve Öz Edirne hakkında soruşturma açılmasına karar verildiği, yapılan soruşturma sonucu hazırlanan rapor ve tüm dosya kapsamında yapılan değerlendirme neticesinde tek bir ekonomik bütünlük teşkil eden Volkan

T.C.
ANKARA

12. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/863

KARAR NO : 2019/336

Yolcu Taşımacılığı Seyahat Nakliyat Tic. A.Ş ile Öz Edirne Mustafa Altunhan unvanlı şirketlerin Edirne ilinde şehirlerarası yolcu terminali işletmeciliği ve yurt içi yolcu taşıma acenteliği hizmetleri pazarında hakim durumda oldukları, rakiplerinin pazardaki faaliyetlerini zorlaştırıcı uygulamaları ile hakim durumu kötüye kullandıkları dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiklerinin tespit edildiğinden bahisle, davacı şirket hakkında 733.246,94-TL idari para cezası uygulanmasına ve 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Mustafa Altunhan'ın fiilen kullanmakta olduğu yazıhane sayısının ihale şartnamesindeki eşige düşürülmesi ve amaçları dışında kullanılan yazıhanenin teknik şartname uyarınca amaçları doğrultusunda kullanımlarının sağlanmasına karar verilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 6. maddesinin uygulanmasında bir teşebbüsün hâkim durumda olması tek başına ihlâl olarak değerlendirilmemekte, hâkim durumdaki teşebbüslerin sahip oldukları pazar gücünün avantajından faydalanarak gerçekleştirdikleri tüketici refahını azaltıcı nitelikteki eylemleri Kanun tarafından yasaklanmaktadır. Bu itibarla, hâkim durumdaki teşebbüslerin, eylemleri ile rekabetin kısıtlanmasına yol açmama şeklinde "özel sorumluluğu"nun bulunduğu kabul edilmektedir. Buna göre Kanunun 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlâl teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir. Hâkim durumun kötüye kullanılması hâlleri anılan Kanunda sayılmış olup bunlardan biri de ticarî faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemlerdir.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 32. maddesinde, "Düzenli seferli yolcu taşımalarında kalkış ve varışların bir terminalden yapılması esastır. Ancak yeri ve zamanı önceden belirlenen ve nitelikleri yönetmelikte tespit edilen ara duraklarda da yolcu indirmesi ve bindirmesi yapılabilir. Yolcu taşımacılarının, en az bir yolcu terminaline bağımsız olarak veya birlikte sahip olmaları veya bu terminalin kullanma hakkını haiz olmaları zorunludur. Aynı terminalden, nitelik ve niceliğine göre birden fazla taşımacı yararlanabilir. Eşya taşımacılığında terminal bulundurma zorunluluğu aranmaz. Terminalerin özellikleri yönetmelikle belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

İşlem tarihi itibarıyla yürürlükte olan 11.09.2009 tarih ve 27255 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin " Terminal kullanma zorunluluğu ve ara duraklar" başlıklı 60. maddesinde, "(1) Tarifeli yolcu taşımalarında kalkış ve varışların bir terminalden yapılması esastır. Terminal ve ara duraklar dışında yolcu indirilip bindirilmemez..." kuralı yer almaktadır.

Şehirlerarası otobüs terminallerinde, yolcu taşıma hizmeti veren otobüs firmaları, buldukları terminalde doğrudan kendileri yazıhane kiralarak hizmet verebildikleri gibi, bir acente vasıtasıyla da hizmet verebilmektedirler. Bir acente aracılığıyla hizmet verilmesi halinde, yazıhane kiralanmasından farklı olarak bu acenteye elde edilen gelirin belli oranının verilmesi durumu söz konusu olmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda, düzenlenen soruşturma raporu ve eklerinin incelenmesinden; davacı şirketin Volkan Metro Turizm Seyahat ve Nakliyat Tic. Ltd. Şti olan ticaret unvanının 17.12.2013 tarihinde Volkan Yolcu Taşımacılığı Seyahat ve Nakliyat Tic. Ltd. Şti (Volkan) olarak değiştiği, 2011 yılında Edirne Belediyesince yapılan ihale sonucu Edirne Şehirlerarası Otobüs Terminalinin işletme hakkını devralan şirketin Mustafa Altunhan tarafından idare

T.C.
ANKARA

12. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/863

KARAR NO : 2019/336

edildiği, söz konusu ihaleye ilişkin Şartname'de terminal işleticisinin terminaldeki yazıhanelerin en fazla %20'sinde kendisinin acente sıfatıyla faaliyet gösterebileceği ve her yazıhanede en fazla beş otobüs firmasının biletini satabileceğinin düzenlendiği, Volkan'ın ayrıca Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş'ye (METRO) yaklaşık 50 otobüsünü kiralamak suretiyle kullandığı, Öz Edirne Birlik Mustafa Altunhan (Öz Edirne) isimli şahıs şirketinin ise Edirne Şehirlerarası Otobüs Terminalinde acentelik hizmeti verdiği, bu kapsamda Metro ve Samsun Metro adlı otobüs firmaları adına bilet satışı yaptığı, aynı zamanda 28.03.2014 tarihinde şikayetçi Nilüfer ile de acentelik sözleşmesi imzalandığı ve bu sözleşmeye istinaden adı geçen şirketin Edirne Otogarında yolcu taşımacılığı hizmeti verdiği, ancak bu acentelik ilişkisinin 18.05.2015 tarihinde sona erdiği, soruşturma kapsamında,

Nilüfer ve NLF Turizm ile yapılan görüşmelerde; Mustafa Altunhan'ın Nilüfer'den acentelik sözleşmesinde yer almamasına rağmen uygulamada, kesilen biletlerin %(...) tutarında ücret aldığı, bu tutarın sadece otogarda kesilen biletler üzerinden hesaplanmayıp Nilüfer'in çarşı ve üniversitedeki yazıhanelerinden kesilen biletler de dahil edilerek hesaplandığı, bu ücretin yanı sıra otobüs başına (...) TL giriş ücreti ile ayrıca park ücreti talep edildiği, tüm bu ücretlerin fahiş olduğu, tüm bu sorunların, otogarın işletme hakkını Volkan'ın almasından sonra başladığı, Volkan'ın acentelik sözleşmesini feshetmesinden sonra Edirne ilinde yolcu taşımacılığı pazarında ticari açıdan zor duruma düştüğü, otogarda acentelik faaliyeti gösteren hiçbir firmanın Mustafa Altunhan'ın izni olmadan acenteliğini yapmayacağından otogardaki diğer teşebbüslerle de acentelik sözleşmesi yapmasının mümkün olmadığı, kuruma gönderilen 13.06.2016 tarih ve 3800 sayılı yazıda, otogar işletmecisi ile acentelik sözleşmesi akdetme çabalarında bulunulmasına karşın Volkan'ın acentelik sözleşme bedeli gibi sözleşmenin esaslı unsurlarını belirtmekten kaçındığı, Volkan'a herhangi bir borçlarının bulunmadığı, acente olarak kaynakta kesilen bir alacağın elde edilememesinin mümkün olmadığı, Volkan'ın borcun olduğu izlenimi vermek için bu tip girişimlerde bulunduğu, iddia edilen aksine Volkan'ın kendilerine borçlu olduğu, alacağı tahsil etmek amacıyla Edirne 3. İcra Müdürlüğü nezdinde takibe başladığı ve takibin kesinleştiğinin belirtildiği, daha sonra kurumca bilgi belge sunulması ve bir takım soruların cevaplandırılması için Nilüfer'e 29.08.2016 tarihli bilgi isteme yazısı gönderildiği ve ayrıca NLF Turizm yetkilisi ile bir görüşme yapıldığı, bu görüşmede; Edirne otogarında işletmeci firma yetkilisi Mustafa Altunhan'a bağlı olmayan özgür ve kendi başına iş yapabilen bir firma olmadığı, sadece Nilüfer'in değil Pamukkale, Kamilkoç gibi diğer büyük firmalarında otogara alınmadıkları, akrabalık ilişkisi içerisinde olduğu firmalar ile sözünden çıkmayacak küçük ölçekli firmalara yazıhane kiralamak suretiyle Edirne otobüs terminalinde hakim duruma geldiği, büyük firmaların yazıhane kiralayıp doğrudan kendilerinin acenteden bağımsız olarak faaliyette bulunmalarının otogar işletmecisinin menfaatine uymaması sebebiyle bu firmalara yazıhane kiralamaktan imtina ettiği, nitekim bu firmaların faaliyet gösterdiği dönemde de acente vasıtasıyla faaliyet gösterebildikleri, terminalde yazıhanesi bulunan Gökhan Turizm'in ise Volkan ve Öz Edirne ile ekonomik birliktelik içerisinde olduğu, çünkü Gökhan Turizm'in yetkilisinin Mustafa Altunhan'ın ağabeyi Salim Altunhan olduğu, ayrıca Nilüfer ile otogarda faaliyet gösteren Ece Turizm Nakliyat Tic. Ltd. Şti. arasında acentelik sözleşmesi imzalandığı, bu sözleşmenin sadece Edirne merkezindeki çarşı yazıhanesinden kesilecek biletleri kapsadığı ancak Ece Turizm'in Mustafa Altunhan'ın baskıları sonucu sözleşmeyi feshettiği;

Otogarda Acente Vasıtasıyla faaliyet gösteren otobüs firmalarından konu ile ilgili bilgi belge talebi üzerine gönderilen cevaplarda; genel olarak acente seçiminde otogar işletmecisi firmanın herhangi bir müdahalesi veya yönlendirmesi ile karşılaşmadığı, az sayıda

T.C.
ANKARA

12. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/863

KARAR NO : 2019/336

sefer düzenledikleri Edirne otogarında acente vasıtasıyla faaliyet göstermenin kendileri açısından daha avantajlı olduğu, acentelik sözleşmesinde belirtilen miktarlar haricinde kendilerinden herhangi bir ücret talep edilmediğinin belirtildiği ancak Çanakkale Truva Turizm Tic. Ltd. Şti tarafından kuruma gönderilen cevabi yazısında, Edirne otogarında acente olmaksızın doğrudan faaliyet gösterme yoluna başvurmadıklarını, bunun sebebinin ise otogardaki tekelleşme olduğunu, otogardaki tüm firmaların acenteliğini tek bir firmanın yaptığını, mevcut durum karşısında otogardan yazıhane kiralayarak kendi firmaları adına faaliyet göstermelerinin mümkün olmadığını, kendilerinin de acentesi olan Volkan'ın tüm firmaların acenteliğini yapması ve Volkan'a alternatif bir firma bulunmaması nedeniyle firmalar arası rekabetin engellendiğini bildirdiği, kuruma bildirilen bu bilgiler üzerine ilave bilgiye ihtiyaç duyularak anılan şirketten, acentelik ilişkisi çerçevesinde acente ücretine ilişkin mahsuplaşmanın ne şekilde ve kimler arasında gerçekleştiğinin sorulduğu, verilen cevapta, her ne kadar noter onaylı acentecilik sözleşmesinde acente olarak Gökhan Turizm gözükmekte ise de acentelik ücretinin elde edilen hasıllardan kaynakta kesinti yapılmak suretiyle Volkan tarafından alındığı ve acentenin komisyonu kesildikten sonra kalan miktarın kendilerine gönderildiğinin bildirildiği, bu kapsamda acentelik ücretinin mahsuplaşma yoluyla Volkan'a ödendiğine ilişkin fatura örneğinin de sunulduğu, otogardaki tekelleşme iddiasına yönelik olarak da Volkan'ın bilet satışları, otobüs kalkış saatleri, peron seçimi, yolculara karşı sorumluluk ve davranış şekline ilişkin konulara kendisinin karar verdiği ve otobüs firmalarına eşit olmayan uygulamalar ortaya koyduğunun bildirildiği;

Edirne Şehirlerarası Otobüs Terminalinde faaliyet göstermeyen Kamil Koç ve Pamukkale firmalarına Edirne otogarında yazıhane kiralayıp doğrudan faaliyet göstermek adına herhangi bir girişimlerinin olup olmadığının açıklanması için bilgi isteme yazılarının gönderildiği, Kamil Koç cevabında, otogardan yazıhane kiralamak amacıyla Edirne 4. Noterliğinin ihtarnamesiyle Volkan'a ve Edirne Belediyesi Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'ne başvuruda bulunduğu ancak Edirne 6. Noterliği aracılığıyla ulaşan cevabi yazıda halihazırda kiralanmaya müsait yazıhanenin bulunmadığının bildirildiği, bilgi isteme yazısı gönderilen diğer şirket Pamukkale tarafından gönderilen cevabi yazıda ve vekili ile yapılan görüşmede, Edirne otogarında faaliyet gösterebilmek için önce Edirne Belediyesi'ne başvurulduğu, belediyenin kendilerini otogar işletmecisine yönlendirdiği, bunun üzerine önce şifahi sonrasında ise noter aracılığı ile otogar işleticisi firmadan yazıhane kiralamak amacıyla talepte bulunduğu, ancak otogar işleticisi firmanın otogarda boş yazıhane bulunmadığı gerekçesiyle taleplerini geri çevirdiği, ancak otogardaki gerçek durumun tespiti için Mahkemeden bilirkişi raporu istendiği, bilirkişi raporunda otogardaki firmaların ve boş yazıhanenin bulunmadığının tespit edildiği ancak yazıhanelerin ne amaçla kullanıldığı konusunda ayrıntılı tespit yer almadığı, yapılan görüşmede, boş yazıhane bulunmadığı gerekçesiyle yazıhane kiralama talepleri geri çevrilmiş ise de sonrasında kendilerini acente vasıtasıyla otogarda faaliyette bulunmaya yönlendirdikleri, şirket politikaları gereği bu teklifin kabul edilmediği, Edirne ilinde faaliyet gösterme imkanına kavuştukları takdirde pek çok ile yolcu taşımayı planladıkları, ancak Ankara ve İstanbul gibi ana güzergahlara sadece metro firmasının yolcu taşıdığının belirtildiği;

Edirne'den diğer illere seyahat eden tüketici konumundaki yolcularla yapılan görüşmede;

Nilüfer'in Edirne otogarındaki acentelik sözleşmesinin feshedilmesinden sonra, Edirne otogarı dışında belediye tarafından kendisine tahsis edilen alanda yolculuk yapmak üzere bekleyen Nilüfer yolcuları ile yapılan görüşmede, yolculara Nilüfer'i tercih etme sebepleri ile

12. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/863

KARAR NO : 2019/336

Nilüfer'in otobüslerinin otogar dışındaki bu alandan hareket etmesi nedeniyle ne gibi zorluklarla karşılaştıklarının sorulduğu, yolcuların, Nilüfer ile seyahat edebilmek için ETUS minibüslerini kullanmaları gerektiğini, bu minibüslerin ise seyrek aralıklarla Nilüfer'e tahsis edilen alana gittikleri, çok kalabalık oldukları, Nilüfer'in şehir içi servislerinin kaldırılmasının kendilerini olumsuz etkilediğini, yolcuların Metro ile seyahat etmeye mecbur bırakıldıklarını, ancak Nilüfer'in çalışanları ve sunduğu hizmet açısından önde olduğunu, Edirne halkının tek bir firma ile seyahat etmeye mecbur bırakılmasının haksızlık olduğunu belirttikleri,

Rekabet Kurulu uzmanlarınca Edirne Şehirlerarası Otobüs Terminalinde yapılan incelemede;

Üç yazıhanenin birleştirilmesiyle oluşan Volkan Metro işletme adıyla faaliyet gösteren yazıhanede çalışanlarla yapılan görüşmede, maaşlarını Mustafa Altunhan'dan aldıklarını ve çalışan herkesin Mustafa Altunhan'a bağlı olduğunu beyan ettikleri, Ece Turizm adıyla faaliyet gösteren yazıhane çalışanlarıyla yapılan görüşmede, İstanbul'a sefer düzenlemedikleri, bu hatta yalnızca grup taşımacılığı yaptıklarını, İstanbul'a otogardan sadece Metro firmasının tarifeli olarak yolcu taşıdığını beyan edildiği, Gökhan Turizm'in kiraladığı, Kontur, Çanakkale Truva ve Sınırlı Sorumlu 12 Nolu Soma Seyahat Otobüsleri Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifinin (Soma Seyahat) yer aldığı yazıhanede yapılan görüşmede, çalışan tarafından Mustafa Altunhan'ın çalışanı olduğunu ve maaşını da ondan aldığını beyan ettiği, bu yazıhanedeki FI yetki belgesinin Gökhan Turizm'e ait olduğu, bunun üzerine aynı çalışana Salim Altunhan'ın otogara gelip gelmediğinin sorulduğu, çalışan tarafından, ara sıra otogara uğradığı ancak işveren olarak esas sorumlunun Mustafa Altunhan olduğunun beyan edildiği, sonrasında Isparta Petrol, Has Turizm ve Aksel Seyahat tabelalarının bulunduğu yazıhanede yapılan görüşmede, yazıhane çalışanı tarafından İstanbul ve Ankara illerine otogardan yalnızca Metro firmasının sefer düzenlediği, kendisinin Mustafa Altunhan'ın çalışanı olduğunu ve maaşını ondan aldığını belirttiği, Kamil Koç tabelasının yer almasına karşın anılan şirketin Edirne otogarında hiçbir faaliyetinin olmadığı, Ulusoy firmasının da otogardaki faaliyetlerine son verdiğinin tespit edildiği,

Otogardaki acenteler ve hizmet verdikleri otobüs firmalarına ilişkin olarak hazırlanan tabloda, doğrudan kendi yazıhanesi olan bir firma olmadığı, acentelik hizmetinin ise Öz Edirne Birlik Mustafa Altunhan ile Gökhan Turizm Salim Altunhan tarafından verildiği, bu kapsamda Metro ve Samsun Metro firmalarının Öz Edirne Birlik Mustafa Altunhan ile acentelik ilişkisi olduğu, Buzlu Turizm, Aksel Turizm, Isparta Petrol, İstanbul Seyahat, Rize Ses, Soma Seyahat, Ulusoy, Kontur, Çanakkale Truva, Has Turizm ve Şarköy Seyahat'in ise Gökhan Turizm Salim Altunhan ile acentelik ilişkisi olduğu ancak, otobüs firmaları ile yapılan yazışmada, Kontur, Çanakkale Truva, Isparta Petrol Aksel Seyahat ve Metro tarafından acente olarak Mustafa Altunhan-Volkan ile çalıştıklarının yalnızca İstanbul Seyahat tarafından Salim Altunhan ile acentelik sözleşmesi yapıldığının bildirildiği tespitlerine yer verilmiştir.

4054 sayılı Kanun'da hakim durum, belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü olarak tanımlanmıştır. Hakim durumun kötüye kullanılması ise, hakim durumda olan teşebbüsün, rakip teşebbüslerin ilgili pazardaki faaliyet alanını kendi belirlediği ölçü ve alanla sınırlandırma, pazardaki faaliyetini zorlaştırma veya pazara yeni teşebbüslerin girmesini önleme şeklinde olabilmektedir.

Olayda, davacı Volkan'ın işletme hakkını elinde bulundurduğu Edirne Şehirlerarası Otobüs Terminali'nde, yapılan soruşturma kapsamında, ülke çapında faaliyet gösteren tanınmış yolcu taşıma firmalarının Edirne otogarında kendi yazıhaneleri vasıtasıyla yolcu taşıma hizmeti

T.C.
ANKARA

12. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/863

KARAR NO : 2019/336

sunamadıkları, otogarda hali hazırda faaliyet gösteren küçük çaplı firmaların ise acentelik sözleşmesi kapsamında bu işi yapabildikleri, ancak bu acentelik faaliyetinin de aynı ekonomik bütünlük içerisinde hareket eden Volkan, Öz Edirne ve Gökhan Turizm aracılığıyla yapıldığı, esasen, acentelik sözleşmesi kapsamında faaliyet gösteren firmaların Volkan ile acentelik sözleşmesi yaptıkları, bu firma çalışanlarının da Mustafa Altunhan'a bağlı oldukları, ödemelerini de Mustafa Altunhan'ın yaptığı, otogarda acentelik sözleşmesi kapsamında faaliyet gösteren bütün firmaların acenteliğini Mustafa Altunhan'ın yaptığı, diğer yazıhane kiralayan firmaların Keşan, Silivri, Lüleburgaz, Çorlu gibi yalnızca Trakya Bölgesinde yolcu taşımacılığı yaptıkları, D1 yetki belgesi sahibi (şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapabilmek için gerekli belge) otobüs firmalarına hizmet veren acentenin ya Öz Edirne ya da Gökhan Turizm olduğu, bu teşebbüsler ayrı ayrı teşebbüslermiş gibi görünselerde esasen hepsinin Mustafa Altunhan'ın kontrolünde olduğu, otogarda faaliyet göstermek isteyen D1 yetkisine sahip ülke çapında faaliyet gösteren tanınmış otobüs firmalarının yazıhane kiralama taleplerinin boş yazıhane olmadığı gerekçesiyle karşılıksız bırakılarak acente aracılığıyla faaliyet göstermeye yönlendirildikleri, Volkan'ın, 16 tane yazıhane bulunan otogarda ihale şartnamesi uyarınca en fazla %20'sinde kendisi acente olarak faaliyet gösterebilecek yazıhanelerin pek çoğunu yine kendisinin kullandığı (1, 2, 5, 8, 9, 12), birden fazla yazıhaneyi birleştirmek suretiyle tek yazıhane haline getirdiği (14, 15, 16), bu şekilde yazıhane kiralama taleplerine boş yazıhane olmadığı yönünde gerekçe oluşturmaya çalıştığı, şehirlerarası yolcu taşımacılığının büyük bir kısmını Volkan'ın araçlarını çalıştıran Metro'nun yaptığı, bu durumun, pek çok beyanda "Metro ile seyahat etmeye mecbur bırakılmak" olarak ifade edildiği, en nihayetinde; otogarda yazıhane kiralamak suretiyle faaliyet göstermek isteyen tanınmış firmaların beyanları, otogar çalışanlarının beyanları, tüketici beyanları ve yerinde yapılan tespitler göz önüne alındığında, Edirne otogarının işletme hakkını elinde bulunduran Volkan'ın acente olarak faaliyet gösteren Gökhan Turizm ve Öz Edirne ile birliktelik ve bütünlük içerisinde otogardaki yolcu taşımacılığı pazarında hakim durumda olduğu anlaşılmıştır.

Davacı şirket tarafından, Nilüfer'in acentelik sözleşmesinden doğan borçlarının olduğu, borçlarını ödememesi nedeniyle sözleşmesinin feshedildiği, feshin haklı gerekçeye dayandığı, bu şekilde sözleşme yapmaya zorlanamayacağı ileri sürülmekte ise de, otogardaki tespitlerin yalnızca Nilüfer'e ilişkin olmadığı, otogarda faaliyet gösteren ve göstermeyen firmalar, çalışanlar, tüketiciler olmak üzere soruşturmanın tüm yönleriyle ele alındığı, tespit edilen hususların yalnızca Nilüfer için değil otogarda faaliyet gösteremeyen diğer firmalar için de geçerli olduğu anlaşılmıştır.

Bu durumda, yolcu taşıma işi ile uğraşan firmalar açısından zorunlu olan ve yolcu taşımacılığı işinin tek bir noktadan yürütülmesini sağlayan otogarlarda, firmaların doğrudan kendi yazıhaneleri ile veya acente aracılığıyla yolculara hizmet sundukları dolayısıyla, bu faaliyeti yürütebilmeleri için otogarda ya yazıhanelerinin bulunması ya da bir acente ile çalışmalarının zorunlu olduğu anlaşılmakla birlikte, bakılan olayda, dosya kapsamında yer alan tüm bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden, Edirne otogarında, şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapan firmalara yazıhane kiralamaktan kaçınılarak acente aracılığıyla faaliyette bulunmaya yönlendirildiği, şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapabilecek yetki belgesine sahip acentelerin ise esasen aynı kişi tarafından işletildiği, bu durumun çalışanların beyanları ve faturalar ile sabit olduğu, şehirlerarası yolcu taşımacılığının büyük bir kısmının aynı firma tarafından yapıldığı, davacı şirketin araçlarının bu firma tarafından kullanıldığı, davacı şirketin otobüs terminali işletmeciliği pazarında tek terminal işletmecisi olduğu ve terminal hizmetlerinin müşterisi

T.C.
ANKARA

12. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/863

KARAR NO : 2019/336

konumundaki otobüs firmaları ve otobüs sahiplerinden bağımsız olarak fiyat belirleme yetkisi bulunduğu, bu tespitler çerçevesinde Edirne'de otogar işletmeciliği pazarında hâkim durumda bulunduğu ve rakiplerinin pazardaki faaliyetlerini zorlaştırıcı uygulamaları ile hakim durumunu kötüye kullandığı anlaşılan davacı hakkında 733.246,94-TL idari para cezası verilmesi ve Mustafa Altunhan'ın fiilen kullanmakta olduğu yazıhane sayısının ihale şartnamesindeki eşige düşürülmesine ve amaçları dışında kullanılan yazıhanelerin amaçları doğrultusunda kullanımlarının sağlanmasına dair 19.07.2017 tarih ve 17-23/384-167 sayılı Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık görülmemiştir.

Öta yandan, dava konusu işlemde tekerrüre esas alınan, davacı Şirket'in alt pazardaki rakipleri ile sözleşme yapmaktan kaçınmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiğinden bahisle aynı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 2012 mali yılı sonunda oluşan gelirlerinin takdiren %1,5 oranında 488.375,14 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 02.12.2013 tarih ve 390 sayılı kararının iptali istemiyle açılan davada, Ankara 6. İdare Mahkemesi'nin davanın reddine dair vermiş olduğu 27.11.2014 tarih ve E:2014/272, K:2014/1401 sayılı kararının, Danıştay 13. Dairesi'nin 25.05.2016 tarih ve E:2015/6419, K:2016/1956 sayılı kararı ile onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; **davanın reddine**, aşağıda dökümü yapılan 264,00-TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı işler için belirlenen 2.075,00-TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, posta ücreti avansından artan miktarın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren (30) gün içerisinde **Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne istinaf yolu açık olmak üzere, 25/02/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.**

Başkan
FETİH SAYIN
37985

Üye
MUSTAFA KUŞ
212503

Üye
FATMA UYSAL
192823

YARGILAMA GİDERLERİ :	
Başvurma Harcı	: 35,90 TL
Karar Harcı	: 35,90 TL
Y.D. Harcı	: 59,10 TL
Vekalet Harcı	: 10,40 TL
Posta Gideri	: 122,70 TL
TOPLAM	: 264,00 TL

